

การวิพากษ์กระบวนวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตามกรอบ 3 คุณ

Criticizing Courses in the Master of Education Program in Curriculum, Teaching, and Learning Technology, Chiang Mai University
by Using 3 Characteristics Framework

สมเกียรติ อินทสิงห์* สุนทรี คนเที่ยง* นิธิดา อติภัทรนันท์* พงษ์ศักดิ์ แป้นแก้ว*
นัทธ อัสภากรณ์** ศักดา สวาทยานันท์*** และนงลักษณ์ เขียนงาม***

Somkiart Intasingh* Soontaree Konthieng* Nitida Adipattaranan* Phongsak Pankeaw*
Natad Assapaporn** Sakda Swathanan*** Nongluck Kiengnam***

*ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**ภาควิชาอาเซียนและการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

***โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิพากษ์กระบวนวิชา ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ในแขนงวิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. 2555 โดยวิพากษ์ตามกรอบ 3 คุณ ได้แก่ คุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา หลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปประเด็นที่ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า ทั้ง 15 กระบวนวิชาในหลักสูตร มี คุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก นอกจากนั้นผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเพิ่มเติมว่าควร เพิ่มกระบวนวิชาเกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิจัยและการ วิเคราะห์ข้อมูล ปรับแผนการเรียนให้ผู้เรียนสามารถเลือก ได้ว่าจะทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อ ตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

คำสำคัญ: การวิพากษ์กระบวนวิชา หลักสูตรและการสอน กรอบ 3 คุณ

Abstract

The objective of this research was to criticize courses in the Master of Education program in curriculum, teaching, and learning technology (concentration area: curriculum and instruction), Chiang Mai University which was constructed in 2012. The criticism was based on 3 characteristics on the framework – value, quality and utility. The target group for data collecting were 5 experts in the area of curriculum and instruction. They were selected by purposive sampling. Research instruments consisted of a questionnaire and an interview form. Mean and standard deviation were used for analyzing quantitative data. Content analysis and topic synthesis were used for analyzing qualitative data. The research findings showed that all 15 courses in this curriculum had total average in value, quality, and utility at a good level. Moreover, the experts suggested adding a course on statistics for research and data analysis, and offering study plan that allows students to choose either to do thesis or do an independent study. This will satisfy social and students needs in the 21st century and is focused on research-based learning.

Keywords: Criticizing courses, Curriculum and instruction, 3 characteristics framework

บทนำ

มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ได้ระบุปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาไว้ว่า หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง ในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จริยธรรมความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานสังคม และประเทศ (Office of Educational Quality Development, Chiang Mai, University, 2016) จะเห็นได้ว่ามาตรฐานหลักสูตรนี้เป็นข้อกำหนดที่หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทุกแห่งของประเทศไทย ต้องนำมาพิจารณาประกอบการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ดังกล่าว

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 48 ปี มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา โดยในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเปิดสอนหลายสาขาวิชา ซึ่งมุ่งพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา และนักวิชาการให้มีความรู้ความสามารถระดับสูงเพื่อช่วยยกระดับการจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพมากขึ้น หนึ่งในสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนนั้นคือสาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ โดยมีปรัชญาของหลักสูตรคือ “สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่า หลักสูตรและการสอนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยตลอดชีวิต การพัฒนาหลักสูตรทั้งในระดับมหภาคหรือจุลภาคเพื่อให้บรรลุผลที่

คาดหวังนั้น ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ผู้รับผิดชอบในเรื่องพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ธรรมชาติของเนื้อหาสาระ และสภาพบริบทของการพัฒนาการเรียนการสอน ที่สำคัญผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้โดยตรง คือ ผู้สอน ต้องมีความรู้ความเข้าใจกว้างขวางทั้งในทฤษฎี แนวคิด เทคนิค วิธีการเรียนการสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งมีมุมมองที่สร้างสรรค์หรือทักษะในการประยุกต์ใช้เทคนิควิธีเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม” และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อมุ่งผลิตครูและนักวิชาการทางด้านพัฒนาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ได้ในหลายบริบท โดยเน้นให้มีคุณลักษณะและความสามารถ ดังนี้

- 1) สามารถพัฒนาหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ได้หลากหลายบริบท
- 2) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและบริบทสถานศึกษา
- 3) สามารถประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการสอนในการปฏิบัติจริงได้อย่างกว้างขวาง
- 4) สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
- 5) มีจรรยาบรรณทางวิชาการและมุ่งมั่นพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 แขนงวิชา ได้แก่ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ แขนงวิชาประถมศึกษา และแขนงวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับแขนงวิชาหลักสูตรและการสอนนั้น โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยกระบวนการเรียน ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และการค้นคว้าแบบอิสระ (Independent study) 6 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยกระบวนการเรียนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กระบวนวิชาบังคับ (6 กระบวนวิชา) แบ่งเป็น กระบวนวิชาบังคับร่วม (3 กระบวนวิชา) และกระบวนวิชาบังคับตามแขนงวิชา (3 กระบวนวิชา) กลุ่มที่ 2 กระบวนวิชากระบวนวิชาเลือกตามแขนงวิชา (7 กระบวนวิชา) และกลุ่มที่ 3 กระบวนวิชาเอกสาขาวิชาเฉพาะ (1 กระบวนวิชา) ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นระยะ 5 ปี ซึ่งครบกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานของการประกันคุณภาพของหลักสูตรที่จะต้องดำเนินการประเมินหลักสูตร ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการประเมินหลักสูตรนั้นก็คือ การวิพากษ์กระบวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร เพื่อ

พิจารณาว่ากระบวนวิชาเหล่านั้นยังคงมีเนื้อหาสาระและองค์ความรู้ที่สำคัญและจำเป็นสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่หรือไม่ กระบวนวิชาที่มีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร รวมทั้งกระบวนวิชาในหลักสูตรนี้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาและนำมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยในการวิพากษ์กระบวนวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ในแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินหลักสูตรของสาขาวิชาโดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิพากษ์กระบวนวิชา คือ กรอบ 3 คุณ ประกอบด้วย 1) คุณค่า หมายถึง เนื้อหาสาระในกระบวนวิชาประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่สำคัญควรค่าแก่การเรียนรู้ น่าสนใจหรือไม่ อย่างไร 2) คุณภาพ หมายถึง เนื้อหาสาระในกระบวนวิชาจัดเรียงลำดับอย่างเหมาะสม สอดคล้องกัน และสัมพันธ์กับชื่อของกระบวนวิชาหรือไม่ อย่างไร และ 3) คุณประโยชน์ หมายถึง เนื้อหาสาระในกระบวนวิชา มีประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของผู้เรียนแต่ละคนได้หรือไม่ อย่างไร โดยอาศัยข้อมูลจากการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่มีประสบการณ์ในการสอนในระดับอุดมศึกษา และเป็นหรือเคยเป็นกรรมการประจำหลักสูตรสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้ผู้วิจัยและกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำมาใช้ประกอบการปรับปรุงและพัฒนากระบวนวิชาของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมและความต้องการในปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิพากษ์กระบวนวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ (แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามกรอบ 3 คุณ ได้แก่ คุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยี

การเรียนรู้ ในแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555ที่มีการรับนักศึกษาระดับปริญญาโทเข้ามาศึกษาแล้วจำนวน 4 รุ่น ในปีการศึกษา 2555 – 2557 และ 2559

2. กระบวนวิชา หมายถึง รายวิชา (Courses) ที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตร

3. กรอบ 3 คุณ หมายถึง กรอบแนวคิดในการวิพากษ์กระบวนวิชาในหลักสูตร ประกอบด้วย คุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นประกอบด้วย

คุณค่า (Value) หมายถึง เนื้อหาสาระในกระบวนวิชาประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่สำคัญควรรู้ น่าสนใจ

คุณภาพ (Quality) หมายถึง เนื้อหาสาระในกระบวนวิชาจัดเรียงลำดับอย่างเหมาะสม สอดคล้องกัน และสัมพันธ์กับชื่อของกระบวนวิชา

คุณประโยชน์ (Utility) หมายถึง เนื้อหาสาระในกระบวนวิชา มีประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของผู้เรียนแต่ละคนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นข้าราชการบำนาญ จำนวน 1 ท่าน (อดีตกรรมการบริหารหลักสูตรนี้) ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม เพื่อการวิพากษ์หลักสูตรทั้ง 15 กระบวนวิชา ตามกรอบ 3 คุณ โดยออกแบบเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และประเด็นวิพากษ์เพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้ระบุปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชาทุกกระบวนวิชาไว้ในแบบสอบถามด้วยเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาและวิพากษ์อย่างถี่ถ้วน และหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม

2. แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิพากษ์หลักสูตรทั้ง 15 กระบวนวิชา ตามกรอบ 3 คุณ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง

โครงสร้าง หากคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม เกี่ยวกับประเด็นคำถามเพื่อการวิพากษ์กระบวนการวิชา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

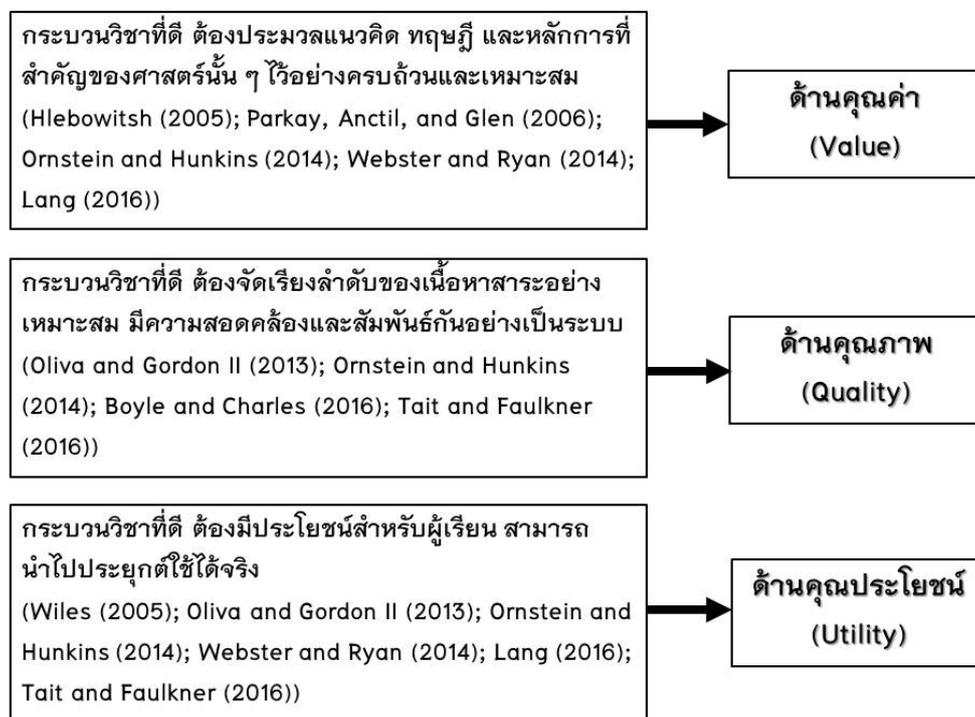
ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

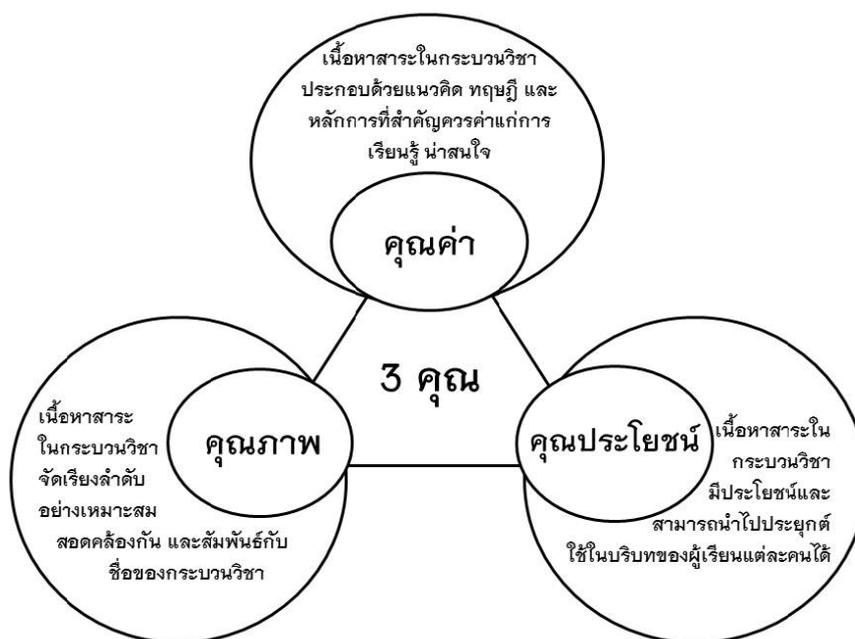
ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปประเด็นสำคัญ

การสังเคราะห์กรอบ 3 คุณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการในการพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบและพัฒนากระบวนการวิชาที่ดี แล้วทำการประมวลและสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิพากษ์กระบวนการวิชา ได้ออกมาเป็น 3 ด้าน คือ คุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบทฤษฎีในการสร้างกรอบ 3 คุณ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบ 3 คุณ โดยกำหนดนิยามแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้วิพากษ์กระบวนการวิชาในหลักสูตรทั้ง 3 ด้านดังภาพที่ 2

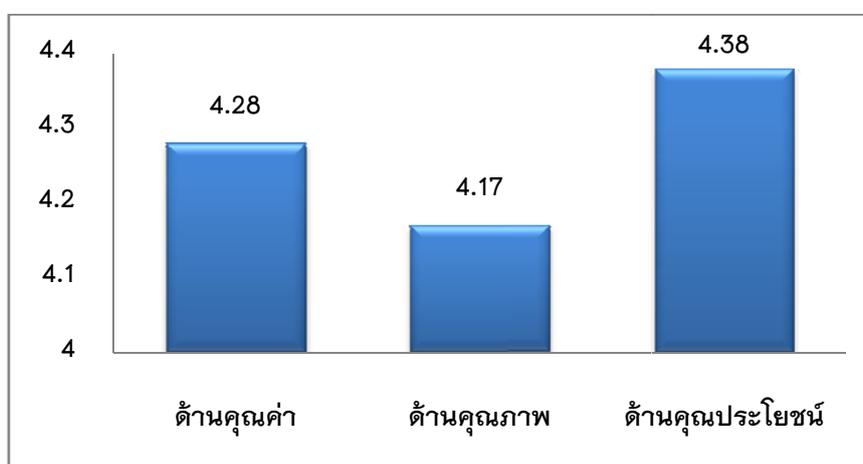

ภาพที่ 2 กรอบ 3 คุณ

ผลการวิจัย

ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชากระบวนการวิชาในสาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ในแขนงวิชาหลักสูตร และการสอน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

1. ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชาในภาพรวม ทั้ง 15 กระบวนการวิชา ใน 3 ด้าน เป็นดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ค่าเฉลี่ยของผลการวิพากษ์กระบวนการวิชาทั้ง 15 กระบวนการวิชาในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการวิชาทั้ง 15 กระบวนการวิชาในหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีคุณค่าคุณภาพ และคุณประโยชน์ ในภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.28, 4.17 และ 4.38 ตามลำดับ)

2. ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชารายการกระบวนการวิชาจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้
  - 2.1 กระบวนการวิชาบังคับร่วมมีกระบวนการวิชาทั้งหมด จำนวน 3 กระบวนการวิชา ปรากฏผลการวิพากษ์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชาบังคับร่วม จำนวน 3 กระบวนวิชา

กระบวนวิชา	ผลการวิพากษ์			
	ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
1. พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรและการสอน (3 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.00	0.71	มาก
	คุณภาพ	4.40	0.55	มาก
	คุณประโยชน์	4.60	0.55	มากที่สุด
2. เทคโนโลยีการเรียนรู้อร่วมสมัย (3 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.20	0.45	มาก
	คุณภาพ	4.20	0.45	มาก
	คุณประโยชน์	4.40	0.55	มาก
3. สัมมนาวิจัยทางหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้อ (1 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.60	0.55	มากที่สุด
	คุณภาพ	4.60	0.55	มากที่สุด
	คุณประโยชน์	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กระบวนวิชาพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรและการสอน มีคุณค่าและคุณภาพอยู่ในระดับมาก และมีคุณประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด กระบวนวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้อร่วมสมัย มีคุณค่า คุณภาพและคุณประโยชน์อยู่ในระดับมาก กระบวนวิชาสัมมนาวิจัยทางหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้อ มีคุณค่า คุณภาพและคุณประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อวิพากษ์เพิ่มเติมว่า

1) กระบวนวิชาพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ในด้านคุณค่าควรเพิ่มประเด็นสาระเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร เพื่อการนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นระบบครบวงจรของการพัฒนา

2) กระบวนวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้อร่วมสมัย ในด้านคุณค่าควรตัดเนื้อหาที่เกี่ยวกับสื่อที่ไม่ทันสมัยออก

แล้วเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการจัดการของข้อมูลทางหลักสูตรด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในปัจจุบัน

3) กระบวนวิชาสัมมนาวิจัยทางหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้อ ในด้านคุณประโยชน์อาจจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาไปศึกษาดูงานยังหน่วยงานทางการศึกษาภายนอก (ในหรือต่างประเทศก็ได้) แล้วสรุปและสังเคราะห์ตั้งประเด็นนำมาแลกเปลี่ยนอภิปรายกันในชั้นเรียน นำไปสู่การตั้งประเด็นเพื่อการสืบค้น (Inquiry) ในเชิงลึก และเป็นประโยชน์สำหรับการริเริ่มคิดหัวข้อในการทำวิจัยต่อไป

2.2 กระบวนวิชาบังคับตามแผนงวิชาที่มีกระบวนวิชาทั้งหมด จำนวน 3 กระบวนวิชา ปรากฏผลการวิพากษ์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชาบังคับตามแผนงวิชา จำนวน 3 กระบวนวิชา

กระบวนวิชา	ผลการวิพากษ์			
	ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
1. การวิเคราะห์วิธีสอนและวัฒนธรรมชั้นเรียน (3 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.20	0.45	มาก
	คุณภาพ	4.00	0.71	มาก
	คุณประโยชน์	4.20	0.45	มาก
2. ทฤษฎีและการปฏิบัติทางการออกแบบหลักสูตรและการสอน (3 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.20	0.84	มาก
	คุณภาพ	3.80	1.10	มาก
	คุณประโยชน์	4.40	0.89	มาก
3. การนิเทศ การประเมิน และการปรับปรุงหลักสูตรและการสอน (3 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.00	0.71	มาก
	คุณภาพ	3.80	0.84	มาก
	คุณประโยชน์	4.00	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 3 กระบวนการวิชา มีคุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์ในระดับมาก

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อวิพากษ์เพิ่มเติมว่า

1) กระบวนการวิชาการวิเคราะห์วิธีสอนและวัฒนธรรมชั้นเรียน ในด้านคุณภาพควรลดประเด็นสาระการเรียนรู้ลง ปรับสาระในคำอธิบายใหม่จาก “ทักษะการสอนที่จำเป็นสำหรับแต่ละวิธีสอน” เป็น “ทักษะการสอนที่จำเป็น” เท่านั้น

2) กระบวนการวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติทางการ ออกแบบหลักสูตรและการสอน ในด้านคุณค่า ควรเพิ่มเนื้อหาสาระที่เป็นทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาทางเลือก (Alternative curriculum) และหลักสูตรที่สนองต่อจุดเน้นของแต่ละสถานศึกษา ในด้านคุณภาพให้เรียงลำดับ (Sequence) เนื้อหาใหม่ให้เหมาะสมโดยเริ่มจากองค์ความรู้ในการออกแบบหลักสูตร ก่อน แล้วจึงตามด้วยองค์ความรู้ในการออกแบบการเรียน การสอนด้านคุณประโยชน์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

ออกแบบหลักสูตรและการสอนตามบริบทของตนเอง แล้ว ผู้สอนประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง เพื่อจะได้นำผลงานที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้จริง

3) กระบวนการวิชาการนิเทศ การประเมิน และการปรับปรุงหลักสูตรและการสอน ในด้านคุณค่า ควรเพิ่มแนวคิด ทฤษฎีการนิเทศและการประเมินการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 การประเมิน การวางแผนหลักสูตร การประเมินการจัดทำหลักสูตรสู่ ภาพปฏิบัติ การประเมินผลผลิตของหลักสูตร และมี ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่านเห็นว่าควรย้ายเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับ การนิเทศ ไปอยู่ร่วมกับกระบวนการวิชาเลือกตามแขนงวิชา คือ กระบวนการบริหารหลักสูตร โดยใช้ชื่อกระบวนการ วิชาใหม่เป็น “การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและการ สอน” เท่านั้น

2.3 กระบวนการวิชาเลือกตามแขนงวิชามีกระบวนการ วิชาทั้งหมด จำนวน 7 กระบวนการ ปรากฏผลการวิพากษ์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชาเลือกตามแขนงวิชา จำนวน 7 กระบวนการ

กระบวนการวิชา	ผลการวิพากษ์			
	คุณ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
1. นวัตกรรมทางหลักสูตรและการสอน (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.40	0.55	มาก
	คุณภาพ	4.20	0.45	มาก
	คุณประโยชน์	4.40	0.55	มาก
2. หลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.40	0.55	มาก
	คุณภาพ	4.40	0.55	มาก
	คุณประโยชน์	4.60	0.55	มากที่สุด
3. หลักสูตรและการสอนเพื่อการพัฒนาค่านิยมและ ความเข้าใจเชิงวัฒนธรรม (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.40	0.55	มาก
	คุณภาพ	4.20	0.45	มาก
	คุณประโยชน์	4.40	0.55	มาก
4. หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอด ชีวิต (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.00	0.71	มาก
	คุณภาพ	4.00	0.71	มาก
	คุณประโยชน์	4.00	0.71	มาก
5. หลักสูตรและการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีลักษณะ พิเศษ (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.20	0.84	มาก
	คุณภาพ	4.40	0.55	มาก
	คุณประโยชน์	4.20	0.84	มาก
6. การบริหารหลักสูตร (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.20	0.45	มาก
	คุณภาพ	4.00	0.71	มาก
	คุณประโยชน์	4.40	0.55	มาก
7. ปัญหาพิเศษทางการพัฒนาหลักสูตรและการสอน (2 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.40	0.55	มาก
	คุณภาพ	4.20	0.45	มาก
	คุณประโยชน์	4.40	0.55	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 7 าระบวนวิชา มีคุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์อยู่ในระดับมาก ยกเว้น าระบวนวิชาหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด มีคุณประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อวิพากษ์เพิ่มเติม ในแต่ละกระบวนวิชาดังนี้

1) าระบวนวิชาวัตกรรมการทางหลักสูตรและการสอน ในด้านคุณค่าควรเพิ่มเนื้อหาสาระเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรใหม่ๆ เช่น หลักสูตรศิลปวิทยาการ เป็นต้น ในด้านคุณภาพควรปรับภาษาในคำอธิบายรายวิชาใหม่ให้สะท้อนภาพเกี่ยวกับการนำวัตกรรมการทางหลักสูตรและการสอนไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ในด้านคุณประโยชน์ควรพิจารณาเลือกตัวอย่างหรือวัตกรรมการที่นำมาใช้สอน แล้วผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในบริบทของตนเองได้นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน เห็นว่าควรปรับชื่อ าระบวนวิชาใหม่เป็น “นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางหลักสูตรและการสอน”

2) าระบวนวิชาหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด ในด้านคุณค่าควรเน้นแนวคิดและหลักการสอนคิดในหลากหลายมิติ ทั้งในมิติของ Bloom taxonomy และในมิติที่เป็นทักษะกระบวนการ ในด้านคุณภาพควรเรียงลำดับตั้งแต่การสอนคิดในระดับต่ำหรือซับซ้อนน้อยก่อน แล้วต่อในระดับสูงหรือซับซ้อนมากขึ้น ในด้านคุณประโยชน์ควรเน้นให้บูรณาการลงในแผนการสอนของผู้เรียน เพื่อจะได้นำไปใช้ได้จริงในชั้นเรียน

3) าระบวนวิชาหลักสูตรและการสอนเพื่อการพัฒนาค่านิยมและความเข้าใจเชิงวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่าเป็นกระบวนวิชาที่มีคุณค่ามาก เพราะสอดคล้องกับกระแสการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ผู้สอนต้องเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของผู้เรียนและแต่ละบริบท และควรเพิ่มทักษะให้กับนักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าใจข้ามวัฒนธรรม (Cross cultural) ตามข้อเสนอของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน เห็นว่าควรปรับชื่อกระบวนวิชาใหม่เป็น “หลักสูตรและการ

สอนเพื่อการพัฒนาค่านิยมและความเข้าใจเชิงวัฒนธรรมไทยและนานาชาติ”

4) าระบวนวิชาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านคุณค่าควรเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านคุณภาพควรจัดลำดับของเนื้อหาสาระใหม่ในบางส่วน โดยเริ่มจากแนวคิดการจัดการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามด้วยวิธีการ และการจัดองค์ประกอบปัจจัยต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

5) าระบวนวิชาหลักสูตรและการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเนื้อหาสาระมีคุณค่า คุณภาพและคุณประโยชน์อย่างมาก ในส่วนของคุณประโยชน์ผู้สอนสามารถใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนของนักศึกษา มาเป็นประเด็นในการเรียนรู้ร่วมกันได้ และสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ได้

6) าระบวนวิชาการบริหารหลักสูตร ในด้านคุณค่าควรปรับเนื้อหาเกี่ยวกับ “บทบาทผู้บริหาร” เป็น “บทบาทในการบริหารหลักสูตร” เพราะนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรนี้หลายคนอาจจะไม่ได้เป็นผู้บริหาร แต่การเป็นครูผู้สอนก็สามารถมีบทบาทในการบริหารจัดการหลักสูตรได้ ทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้และงานด้านวิชาการของโรงเรียน

7) าระบวนวิชาปัญหาพิเศษทางการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ในด้านคุณภาพควรให้นักศึกษาได้ศึกษาแบบแผนการวิจัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของศาสตร์ทางหลักสูตรและการสอนหรือสัมพันธ์กับการเรียนการสอนตามบริบทของแต่ละคน ในด้านคุณประโยชน์ควรจัดคณาจารย์ผู้สอนที่มีความถนัดเฉพาะมาให้คำปรึกษาแนะนำที่สอดคล้องกับประเด็นหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ

2.4 าระบวนวิชาเอกสาขาวิชาเฉพาะมีอยู่ 1 าระบวนวิชานั้น คือ าระบวนวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิพากษ์กระบวนวิชาเอกสาขาวิชาเฉพาะ จำนวน 1 าระบวนวิชา

กระบวนวิชา	ผลการวิพากษ์			
	ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา (3 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.40	0.55	มาก
	คุณภาพ	4.20	0.45	มาก
	คุณประโยชน์	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กระทบวิชาเลือกตามแขนงวิชา มีคุณค่าและคุณภาพอยู่ในระดับมาก และมีความประโชยน์อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อวิพากษ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระทบวิชานี้ว่า ในด้านคุณค่าควรเพิ่มเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล เพราะมีความจำเป็นอย่างมาก ช่วยทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ในด้านคุณภาพควรยกตัวอย่างกรณีศึกษางานวิจัยในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมาอภิปรายหรือประกอบการจัดการเรียนการสอนมากเป็นพิเศษ ในด้าน

คุณประโยชน์ควรเน้นรูปแบบการพิมพ์และการจัดหน้ารายงานการวิจัย ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของการพิมพ์ของคณะศึกษาศาสตร์ หรือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งนักศึกษาจะได้ประโยชน์เมื่อต้องลงมือทำรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ (IS) ของตนเอง

2.5 การค้นคว้าแบบอิสระ (IS) เป็นการค้นคว้าแบบอิสระของนักศึกษา ภายใต้การให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ปรากฏผลการวิพากษ์ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิพากษ์กระทบวิชาการค้นคว้าแบบอิสระ จำนวน 1 กระทบวิชา

กระทบวิชา	ผลการวิพากษ์			
	ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
การค้นคว้าแบบอิสระ (6 หน่วยกิต)	คุณค่า	4.60	0.55	มากที่สุด
	คุณภาพ	4.20	0.84	มาก
	คุณประโยชน์	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กระทบวิชาการค้นคว้าแบบอิสระ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีคุณค่าและคุณประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อวิพากษ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระทบวิชานี้ว่า ในด้านคุณประโยชน์ ถึงแม้จะเป็นแผนการเรียนที่ทำการค้นคว้าแบบอิสระ แต่นักศึกษาควรมีการตีพิมพ์ผลงานการวิจัยในรูปแบบบทความวิจัยลงในวารสารทางวิชาการ หรือไปนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการในระดับชาติที่มีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความอย่างเป็นระบบ (Peer review) และมีการจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceeding) เพื่อช่วยทำให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นประโยชน์ในอนาคตเมื่อนักศึกษาจบออกไปทำงานในสถานศึกษา เมื่อทำงานวิจัยในชั้นเรียนเสร็จแล้ว สามารถเขียนบทความวิจัยตีพิมพ์ผลงานของตนเองเพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชนได้ นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรปรับหลักสูตรให้มีแผนการเรียนทั้งแผน ก (ทำวิทยานิพนธ์) และแผน ข (การค้นคว้าแบบอิสระ) เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

3. ข้อวิพากษ์เสนอแนะในปรับปรุงกระทบวิชา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงกระทบวิชาในหลักสูตรดังนี้

1) ควรปรับแผนการเรียนให้นักศึกษาสามารถเลือกได้ว่าจะทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระเพราะในกรณีของการทำวิทยานิพนธ์จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยที่เข้มข้น เชิงลึกให้กับนักศึกษาที่มีความประสงค์อยากเน้นการวิจัยและ/หรือเตรียมความพร้อมเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ซึ่งเป็นความต้องการของสังคมในปัจจุบันและในส่วนที่เลือกทำการค้นคว้าแบบอิสระก็จะรองรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการอยากเรียนในกระทบวิชาต่าง ๆ มากเป็นพิเศษ

2) ควรเพิ่มกระทบวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้มากขึ้น เช่น สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์งานวิจัยทางหลักสูตรและการสอน เป็นต้น

3) ควรเพิ่มกระทบวิชาเกี่ยวกับ หลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการสื่อสาร ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของนักเรียนไทยในปัจจุบัน

4) การเรียนการสอนในแต่ละกระทบวิชา อาจารย์ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้สืบเสาะ (Inquiry) ความรู้ที่หลากหลาย จนเกิดเป็น Conceptual Knowledge รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์วิพากษ์เชิงเหตุผล และสร้างสรรค์องค์ความรู้ผ่านการลงมือทำชิ้นงานเชิงประจักษ์ด้วย

5) คณาจารย์ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง (Authentic learning) ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้เรียนได้

ข้อวิจารณ์

คณะผู้วิจัย ขอเสนอข้อวิจารณ์ ดังนี้

1. ผลการวิพากษ์กระบวนการวิชาทั้ง 15 กระบวนวิชาในภาพรวม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ามีคุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการวิชาที่ออกแบบและจัดทำขึ้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้พัฒนากระบวนการวิชาตามศาสตร์เฉพาะของหลักสูตรและการสอน มีการวิพากษ์กันภายในคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีการแก้ไข ปรับปรุง กระบวนวิชาต่างๆ ให้เหมาะสม รวมทั้งให้ความสำคัญกับบริบทผู้เรียนซึ่งนักศึกษาปริญญาโทส่วนใหญ่มีพื้นฐานอยู่ในภาคเหนือจึงทำให้กระบวนการวิชาที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ สอดคล้องกับ Oliva and Gordon II (2013) ที่ระบุว่า การกำหนดเนื้อหาสาระในกระบวนการวิชาของหลักสูตรนั้น ต้องให้ความสำคัญกับบริบทของผู้เรียนและความต้องการของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ คณะทำงานผู้ออกแบบและจัดทำหลักสูตรต้องมีการประชุมหารือ หาข้อตกลงและข้อสรุปร่วมกันอย่างเหมาะสมว่าจะจัดกระบวนการวิชาต่างๆ อย่างไร ให้สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้ นอกจากนี้หากพิจารณาเป็นรายด้านตามกรอบ 3 คุณ สามารถวิจารณ์ได้ดังนี้

1.1 ด้านคุณค่า การที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า กระบวนวิชาในหลักสูตร มีคุณค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก นั้นอาจเนื่องมาจากคณะกรรมการผู้จัดทำหลักสูตร มีคุณวุฒิตรงหรือสอดคล้องกับข้อกำหนดด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนตามมาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและชำนาญในการออกแบบหลักสูตร โดยเฉพาะการคัดสรรแนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางศาสตร์หลักสูตรและการสอนมาจัดทำเป็นคำอธิบายรายวิชาให้ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งยังมีการศึกษาแนวโน้มและกระแส (Trend) ของการจัดการศึกษาของชาติและนานาชาติ มีการประมวล คัดสรร และออกแบบกระบวนการวิชาโดยระบุงองค์ความรู้ที่สำคัญ จำเป็น และน่าสนใจในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนไว้อย่างครบถ้วนเพื่อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่สำคัญในการเรียนรู้และการทำวิจัย สอดคล้องกับ Ornstein and Hunkins (2014) ที่กล่าวว่า กระบวนวิชาต่างๆ ที่ออกแบบมานั้น ต้องบรรจุทฤษฎี (Theories) และหลักการ (Principles) สำคัญของศาสตร์สาขาวิชานั้นไว้อย่างครบถ้วน เพื่อรักษารัชมชาติและอัตลักษณ์ของศาสตร์นั้นๆ ไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งผู้จัดทำหลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ตามแต่ละยุคสมัยที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอหรือที่เรียกว่า มีพลวัต (Dynamic) นั้นเอง

1.2 ด้านคุณภาพ การที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า กระบวนวิชาในหลักสูตร มีคุณภาพเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก นั้นอาจเนื่องมาจากคำอธิบายในแต่ละกระบวนการวิชาที่จัดทำขึ้นนั้นมีการร้อยเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม เรียงจากองค์ความรู้พื้นฐานไปสู่องค์ความรู้ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น จากสิ่งที่ควรรู้ไปสู่สิ่งที่ต้องปฏิบัติ นำไปใช้ และสร้างชิ้นเองได้ เนื้อหาสาระมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และสัมพันธ์กับชื่อของกระบวนการวิชา สอดคล้องกับ Wiles (2005) และ Boyle and Charles (2016) ที่ระบุว่า กระบวนวิชาที่จัดทำให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ นั้น ต้องเรียงลำดับ (Sequence) เนื้อหาสาระอย่างถูกต้อง จากง่ายไปหายากและซับซ้อนขึ้น (From simple to complex) และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างมีความหมาย ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างแท้จริง

1.3 ด้านคุณประโยชน์ การที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า กระบวนวิชาในหลักสูตร มีคุณประโยชน์เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระที่จัดทำในแต่ละกระบวนการวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ในบริบทการทำงานของแต่ละสถานศึกษาที่ผู้เรียนทำงานอยู่ องค์ความรู้ต่างๆ มีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน และยังมี ความหลากหลาย ครอบคลุมศาสตร์หลักสูตรและการสอน สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและความคาดหวังจากสถาบันการศึกษาได้ สอดคล้องกับที่ Lang (2016) และ Taits and Fualkner (2016) ที่กล่าวว่า กระบวนวิชาที่ดีนั้น ผู้เรียนต้องสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียนนั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตการทำงานได้ สามารถต่อยอดสิ่งที่เรียนไปสร้างนวัตกรรมได้

2. ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้มีการปรับแผนการเรียนให้นักศึกษาสามารถเลือกได้ว่าจะทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระและควรเพิ่มกระบวนการวิชาเกี่ยวกับการวิจัย เช่น สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล หรือการสังเคราะห์งานวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีความต้องการให้นักศึกษามีความสามารถในการทำวิจัยในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และแนวโน้มการศึกษาในปัจจุบันผู้เรียนที่จบปริญญาโทจะเรียนต่อในระดับปริญญา มากขึ้น ดังนั้นการเรียนในแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์ ก็จะเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาออกไป อันเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้กระบวนการวิจัยอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาได้ในอนาคตรวมทั้งสร้างจุดแข็งให้กับสาขาวิชาได้อีกทางหนึ่งด้วยสอดคล้องกับ Office of Education Council (2015) ที่ระบุว่า นโยบายด้านการศึกษาของรัฐให้ความสำคัญต่อการวิจัยและ

พัฒนาวัตกรรมการศึกษา พัฒนาต่อยอดสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ทางการศึกษา เพื่อสร้างคุณค่าและขีดความสามารถของประเทศ และที่สำคัญ กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสร้างเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. คณะกรรมการผู้จัดทำหลักสูตรควรประมวลข้อวิพากษ์ที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด มาประชุมหารือเพื่อดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนวิชาต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยอาจจัดทำในรูปของคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรในระดับสาขาวิชาต่อไป

2. จากผลการวิจัยตามกรอบ 3 คุณ ในด้าน คุณภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.17) เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ดังนั้น คณะกรรมการผู้จัดทำหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น ทั้งภายในกระบวนวิชาและระหว่างกระบวนวิชาด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

3. กรอบ 3 คุณ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นนี้ สามารถนำไปใช้ในการวิพากษ์กระบวนวิชาในหลักสูตรอื่น ๆ ได้ เพราะมีแนวคิดและหลักการที่เป็นสากล ช่วยสะท้อนผลในเชิงลึกและนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการวิพากษ์กระบวนวิชาให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริง อาทิ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต และนักศึกษาปัจจุบัน เป็นต้น

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์มากที่สุด

3. คณะกรรมการผู้จัดทำหลักสูตรควรมีการศึกษากระบวนวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทั้งจากหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกระดับคุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์ของกระบวนวิชาในหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

References

- Boyle, B. and Charles, M. (2016). *Curriculum Development*. London: SAGE Publication Ltd.
- Hlebowitsh, P. S. (2005). *Designing the School Curriculum*. Boston, MA: Pearson Education, Inc.
- Lang, J. M. (2016). *Small Teaching*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Office of the Education Council. (2015). *Framework and Direction of Educational Research for Driven Education evolution*. Retrieved from online, <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1413-file.pdf>. [in Thai]
- Office of Educational Quality Development, Chiang Mai University. (2016). *Announcement of Ministry of Education about Graduated Study Curriculum Standards in 2015*. Retrieved from, http://www.eqd.cmu.ac.th/Curr/doc/mua/announce/standard_curr_graduate%2058.pdf. [in Thai]
- Oliva, P. F. and W. R. Gordon II. (2013). *Developing the Curriculum*. (8th Ed.). Singapore: Pearson Education South Asia Pte Ltd.
- Omstein, A. C. and Hunkins, F. P. (2014). *Curriculum Foundations, Principles, and Issues*. (6th Ed.). USA: Pearson Education Limited.
- Parkay, F. W., Anctil, E. J. and Hass, G. J. (2006). *Curriculum Planning: A Contemporary Approach*. USA: Pearson Education.
- Tait, A. and Faulkner, D. (2016). *Edupreneur: Unleashing Teacher – led Innovation in Schools*. Melbourne: John Wiley & Sons Australia, Ltd.
- Webster, S. and Ryan, A. (2014). *Understanding Curriculum: The Australian Context*. Melbourne, VIC: Cambridge University Press.
- Wiles, J. (2005). *Curriculum Essentials: A Research for Educators*. (2nd ed.). Boston MA: Pearson Education, Inc.